

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
esitatud 8. juulil 2021¹

Kohtuasi C-337/20

DM,
LR

versus

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) Alpes-Provence

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa))

Eelotsusetaotlus – Õigusaktide ühtlustamine – Direktiiv 2007/64/EÜ – Makseteenused siseturul – Artiklid 58–60 – Makseteenuste kasutaja ja makseteenuste pakkuja õigused ja kohustused – Mõisted „täielik ühtlustamine“ ja „ammendav ühtlustamine“ – Autoriseerimata tehingutest teatamine pärast ettenähtud tähtaja möödumist – Makseteenuste pakkuja vastutus makseteenuste kasutaja ees, mis tuleneb üksnes direktiivist 2007/64/EÜ – Makseteenuste pakkuja vastutus kolmanda isiku, näiteks käendaja ees – Direktiivi 2007/64/EÜ kohaldamisala – Liikmesriigi õiguses ette nähtud vastutuskorra kohaldamine

I. Sissejuhatus

1. Käesolev kohtuasi on seotud makseteenuseid käsitleva direktiivi 2007/64/EÜ² tõlgendamisega ja täpsemalt selle kohaldamisalaga.
2. See direktiiv reguleerib makseteenuse pakkuja, nagu panga, ja nende teenuste kasutaja, kes võib olla üksikisik või ettevõtja, vahelisi maksetehinguid.
3. Põhikohtuasjas on makseteenuse pakkuja ka kasutaja võlausaldaja, seega on kasutaja ka võlgniku staatuses. Cour de cassation (Prantsusmaa kassatsioonikohus) soovib esitatud küsimustega teada, kas direktiivi 2007/64 sätted on täielikult ühtlustatud, nii et liikmesriikidel ei ole maksetehingu poolte vastutuse osas kaalutlusruumi, ja kas need sätted mõjutavad suhet käendaja, kes tagab võlgniku võla võlausaldaja ees, ning selle võlausaldaja vahel.

¹ Algkeel: prantsuse.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiiv makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2007, L 319, lk 1).

4. Eelotsusetaotlus on esitatud seoses kohtuvaidlusega, mille pooled on ühelt poolt äriühingu Groupe centrale automobiles SARL (edaspidi „äriühing GCA“) juhataja DM ja selle äriühingu käendaja LR ning teiselt poolt krediidasutuse Crédit agricole mutuel (CRCAM) Alpes-Provence'i piirkondlik osakond (edaspidi „pank“). Kassatsioonkaebuse esitajad väidavad, et kui direktiivi 2007/64 sätteid arvesse võttes on võlgnikuks oleva äriühingu vastutus aegunud sellise krediidasutuse vastutuse kohaldamiseks, kes tegi maksetehinguid, mida see äriühing ei ole autoriseerinud, ei takista see direktiiv käendajal samade asjaolude tõttu tugineda selle krediidasutuse vastutusele, kui liikmesriigi õigus seda lubab.

5. Oma analüüsi tulemusena teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et direktiiv 2007/64 reguleerib täielikult makseteenuse kasutaja ja tema makseteenuse pakkuja lepingulisi kohustusi ning vastutust, kuid see direktiiv ei reguleeri käendaja ja tema makseteenuse pakkuja vahelisi suhteid. Eelkõige ei takista see direktiiv käendajal, kui liikmesriigi õigus seda võimaldab, kohaldada kõnealuse teenuse pakkuja vastutust, kui makseteenuse pakkuja on toiminud makseteenuse kasutaja suhtes hooletult, sooritades autoriseerimata tehingu, isegi juhul, kui see teenuste kasutaja ise ei saa kõnealust direktiivi arvestades teenuse pakkuja vastutust kohaldada.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

6. Direktiivi 2007/64 põhjendustes 4, 31 ja 47 on sätestatud:

„(4) [...] on oluline luua ühenduse tasandil nüüdisaegne ja sidus makseteenuste õiguslik raamistik – olenemata sellest, kas makseteenused on kooskõlas süsteemiga, mis tuleneb finantssektori algatusest luua ühtne euromaksete piirkond (Single Euro Payments Area) – mis oleks neutraalne, et tagada võrdsed võimalused kõikidele maksesüsteemidele eesmärgiga säilitada tarbijate valikuvõimalus, mis oleks võrreldes praeguste riiklike süsteemidega oluliseks sammuks edasi tarbijate kulude vähendamise, turvalisuse ja tõhususe valdkondades.

[...]

(31) Autoriseerimata või väära maksetehingu riskide ja tagajärgede vähendamiseks peaks makseteenuse kasutaja teatama makseteenuse pakkujale nii kiiresti kui võimalik väidetavalt autoriseerimata või väärast maksetehingust, tingimusel et makseteenuse pakkuja on täitnud oma teavitamiskohustuse vastavalt käesolevale direktiivile. Kui makseteenuse kasutaja peab teavitamise tähtpäevast kinni, peaks tal olema võimalik neid nõudeid esitada siseriikliku õiguse kohase aegumistähtaja jooksul. Käesolev direktiiv ei mõjuta muid makseteenuse kasutajate ja makseteenuse pakkujate vahelisi nõudeid.

[...]

(47) Maksja makseteenuse pakkuja peaks võtma vastutuse makse nõuetekohase täitmise eest, sealhulgas eelkõige maksetehingu kogusumma ja täitmisaja eest, ning täieliku vastutuse mis tahes eksimuse eest, mida teevad makseahelasse kuuluvad teised osapooled kuni makse laekumiseni saaja kontole. Juhul kui kogusumma ei ole saaja makseteenuse pakkujale krediteeritud, peaks nimetatud vastutuse tulemusena maksja makseteenuse pakkuja parandama maksetehingu või liigse viivituse maksjale asjakohase tehingusumma tagasi

maksma, ilma et see piiraks kõiki teisi nõudeid, mida võidakse esitada siseriikliku õiguse kohaselt. Käesolev direktiiv peaks puudutama üksnes makseteenuse kasutaja ja tema makseteenuse pakkuja vahelisi lepingulisi kohustusi ja vastutust. [...]“.

7. Direktiivi artiklis 4 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

7) „maksja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on maksekonto haldaja ja kes teeb maksekäsundi antud maksekontolt makse tegemiseks või kui maksekontot ei ole, füüsiline või juriidiline isik, kes teeb maksekäsundi;

[...]

10) „makseteenuse kasutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab makseteenust maksja või saaja või mõlemana;

[...]“.

8. Direktiivi artikli 51 lõikes 1 on sätestatud:

„Kui makseteenuse kasutaja pole tarbija, võivad osapooled kokku leppida, et artikli 52 lõiget 1, artikli 54 lõiget 3 ning artikleid 59, 61, 62, 63, 66 ja 75 ei kohaldata täielikult või osaliselt. Osapooled võivad samuti kokku leppida aja, mis erineb artiklis 58 sätestatust.“

9. Direktiivi artiklis 58 on sätestatud:

„Makseteenuse kasutajal on õigus nõuda makseteenuse pakkujalt vigade kõrvaldamist üksnes juhul, kui ta pärast nõude esitamise aluseks olevast autoriseerimata või vääralt täidetud maksetehingust, sealhulgas artikli 75 kohastest maksetehingutest teadlikuks saamist teatab sellest oma makseteenuse pakkujale liigse viivituse ja hiljemalt 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva, välja arvatud juhul, kui makseteenuse pakkuja ei esitanud teavet selle makstehingu kohta või ei teinud seda teavet kättesaadavaks kooskõlas III jaotisega.“

10. Direktiivi 2007/64 artikli 59 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid nõuavad, et kui makseteenuse kasutaja väidab, et täidetud maksetehing ei olnud autoriseeritud või et maksetehingut ei täidetud nõuetekohaselt, peab tema makseteenuse pakkuja esitama tõendid selle kohta, et maksetehing oli autenditud, korrektselt dokumenteeritud, kajastatud kontodes ning seda ei ole mõjutanud tehniline rike ega mõni muu puudujääk.“

11. Direktiivi artiklis 60 on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks artikli 58 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et makseteenuse pakkuja maksab autoriseerimata maksetehingu puhul maksjale viivitamata tagasi autoriseerimata maksetehingu summa ning, kui see on kohaldatav, taastab debiteeritud maksekontol olukorra, mis oleks olnud, kui autoriseerimata maksetehing ei oleks toimunud.“

2. Täiendava rahalise hüvitamise võib määrata vastavalt õigusaktidele, mida kohaldatakse lepingu suhtes, mis on sõlmitud maksja ja tema makseteenuse pakkuja vahel“.

12. Selle direktiivi artikli 75 lõike 1 esimeses ja teises lõigus on sätestatud:

„Kui maksekäsundi on algatanud maksja, vastutab tema makseteenuse pakkuja, ilma et see piiraks artikli 58, artikli 74 lõigete 2 ja 3 ning artikli 78 kohaldamist, maksja ees maksetehingu korrektse täitmise eest, välja arvatud juhul, kui ta tõendab maksjale ja vajaduse korral saaja makseteenuse pakkujale, et saaja makseteenuse pakkuja sai maksetehingu summa kooskõlas artikli 69 lõikega 1, ning sellisel juhul vastutab saaja makseteenuse pakkuja saaja ees maksetehingu korrektse täitmise eest.

Kui maksja makseteenuse pakkuja vastutab esimese lõigu alusel, peab ta põhjendamatult viivitusest maksma maksjale tagasi täitmata jäetud või valesti täidetud maksetehingu summa ning vajaduse korral taastama debiteeritud maksekontol olukorra, mis oleks olnud, kui valesti täidetud maksetehing ei oleks toimunud.“

13. Direktiivi artikli 86 lõikes 1 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks artikli 30 lõike 2, artikli 33, artikli 34 lõike 2, artikli 45 lõike 6, artikli 47 lõike 3, artikli 48 lõike 3, artikli 51 lõike 2, artikli 52 lõike 3, artikli 53 lõike 2, artikli 61 lõike 3 ning artiklite 72 ja 88 kohaldamist seoses käesolevas direktiivis sisalduvate ühtlustatud sätetega, ei või liikmesriigid säilitada ega kehtestada muid õigusnorme kui käesolevas direktiivis sätestatud õigusnormid.“

14. Direktiiv 2007/64 asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta³.

15. Direktiivi 2015/2366 artikli 71 lõige 1, artikli 72 lõike 1 esimene lõik, artikli 73 lõige 1, artikli 89 lõige 1 ja artikli 107 lõige 1 vastavad sisuliselt direktiivi 2007/64 artiklile 58, artikli 59 lõikele 1, artiklile 60, artikli 75 lõike 1 esimesele ja teisele lõigule ning artikli 86 lõikele 1⁴.

B. Prantsuse õigus

16. Direktiivi 2007/64 sätted, nagu need on Prantsuse õigusesse üle võetud, sisalduvad rahandus- ja finantsseadustikus (le code monétaire et financier) – redaktsioonis, mis tuleneb 15. juuli 2009. aasta määrusest nr 2009-866 makseteenuste osutamise tingimuste ja makseasutuste asutamise tingimuste kohta (l'ordonnance n° 2009-866, du 15e juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (JORF, 16.7.2009, tekst nr 13) (edaspidi „rahandus- ja finantsseadustik“).

17. Rahandus- ja finantsseadustiku artiklis L. 133-18, millega võeti üle direktiivi 2007/64 artikkel 60, on sätestatud:

„Loata maksetehingu puhul, millest kasutaja on teatanud artiklis L. 133-24 sätestatud tingimustel, maksab makseteenuse pakkuja viivitamatult maksjale tagasi autoriseerimata maksetehingu summa ja

³ ELT 2015, L 337, lk 35.

⁴ Rõhutan siiski, et poolte vahel ei ole vaidlust selles, et direktiiv 2015/2366 ei ole käesolevas kohtuasjas *ratione temporis* kohaldatav.

vajaduse korral taastab debiteeritud maksekontol olukorra, mis oleks olnud, kui autoriseerimata maksetehing ei oleks toimunud.

Maksja ja tema makseteenuse pakkuja võivad lepingus kokku leppida täiendavas hüvitisel.

18. Direktiivi 2007/64 artikkel 59 võeti üle rahandus- ja finantsseadustiku artikliga L. 133-23.

19. Rahandus- ja finantsseadustiku artikkel L. 133-24, millega võeti üle direktiivi 2007/64 artikkel 58, on sõnastatud järgmiselt:

„Makseteenuse kasutaja teavitab oma makseteenuse pakkujat viivitamata ning hiljemalt 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva autoriseerimata või vääralt täidetud maksetehingust, muidu see õigus lõpeb, välja arvatud juhul, kui makseteenuse pakkuja ei esitanud teavet selle makstehingu kohta või ei teinud seda teavet kättesaadavaks kooskõlas III raamatu 1. jao IV peatükiga.

Pooled võivad otsustada käesoleva artikli sätetest kõrvale kalduda, välja arvatud juhul, kui kasutaja on füüsiline isik, kes tegutseb mittekutselisel eesmärgil.

20. Tsiviilseadustiku (le code civil) artiklis 1147 on sätestatud:

„Võlgnikult mõistetakse vajaduse korral välja kahjuhüvitis koos viivistega kas kohustuse täitmata jätmise või täitmisega viivitamise eest, kui ta ei tõenda, et täitmata jätmine on tingitud välistest asjaoludest, mida ei saa talle süüks panna, ning tingimusel, et ta ei tegutse pahauskelt.

21. Tsiviilseadustiku artiklis 2313 on sätestatud:

„Käendaja võib esitada võlausaldajale kõik vastuväited, mida oleks võinud esitada põhivõlgnik ise ja mis on võlga seotud;

kuid ta ei saa tugineda vastuväidetele, mille puhul on tegemist üksnes võlgniku isiklike vastuväidetega.

III. Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

22. Pank andis 22. detsembril 2008 äriühingule GCA arvelduskrediiti, mis oli tagatud LRi solidaarkäendusega.

23. Pärast krediidi avamise tühistamist nõudis pank maksmist LRilt kui käendajalt. LR väitis, et olles teinud autoriseerimata pangaülekandeid kolmandatele isikutele, oli pank toime pannud rikkumise ja et nende pangaülekannete summa tuleks temalt nõutavast summast maha arvata.

24. Tuginedes rahandus- ja finantsseadustiku artiklile L. 133-24, millega võeti üle direktiivi 2007/64 artikkel 58, asus cour d'appel d'Aix-en-Provence (Aix-en-Provence'i apellatsioonikohus, Prantsusmaa) seisukohale, et LRi vastuväited on vastuvõetamatud, kuna selles sättes ette nähtud 13kuuline tähtaeg kõnealuste pangaülekannete vaidlustamiseks täitis enne nende vaidlustamismõude esitamist ja nende suhtes oli aegumistähtaeg möödunud.

25. Cour de cassationile (Prantsusmaa kassatsioonikohus) esitatud kassatsioonkaebuses tunnistavad LR ja äriühingu GCA juhataja DM, et see 13kuuline tähtaeg on möödunud. Nad väidavad siiski, et see rahandus- ja finantsseadustiku säte ei takista hoolsuskohustuse täitmata jätmise korral kohaldada tsiviilseadustiku artiklis 1147 ette nähtud panga üldist vastutust.

26. LR ja DM on seega seisukohal, et asjaolu, et pank tegi kõnealused ülekanded ilma äriühingu GCA loata, kujutab endast lepingu rikkumist, mis tuleb heastada tsiviilseadustiku artikli 1147 alusel.

27. Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et liikmesriigi õiguse kohaselt võib käendaja esitada võlausaldajale kõik vastuväited, mida oleks võinud esitada põhivõlgnik ise ja mis on võlaga seotud, eelkõige nõuda selle hüvitamist, mida võlausaldaja võlgneb põhivõlgnikule. Kõnealune kohus lisab, et seda reeglit saab kohaldada, kui võlausaldaja on põhivõlgniku suhtes toime pannud rikkumise, mille puhul ta on tsiviilõiguslikult vastutav ja seega kohustatud maksma asjaomasele põhivõlgnikule hüvitist koos intressiga talle tekitatud kahju eest.

28. Kõnealune kohus rõhutab samuti, et tsiviilseadustiku artiklist 1147 tuleneb, et mis tahes lepingulise kohustuse täitmata jätmise eest, mis on kohustuse võlausaldajale tekitanud kahju, peab selle kohustuse võlgnik vastutama.

29. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib siiski küsimus, kas käendajal on võimalik tugineda lepingulise vastutuse üldõiguse normidele, võttes arvesse direktiivis 2007/64 ette nähtud ja rahandus- ja finantsseadustikku üle võetud vastutuse eeskirju.

30. Neil asjaoludel otsustas Cour de cassation (kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu [...] direktiivi 2007/64 [...] artiklit 58 tuleb tõlgendada nii, et sellega kehtestatakse autoriseerimata või väärade maksetehingute puhul makseteenuse pakkuja vastutuse kord, mis välistab mis tahes üldise õiguse kohase tsiviilvastutuse hagi, mille aluseks on samade asjaolude tõttu liikmesriigi õigusest sellele teenusepakkujale tulenevate kohustuste täitmata jätmine, eriti juhul, kui makseteenuse kasutaja ei ole makseteenuse pakkujat 13 kuu jooksul pärast debiteerimist teavitanud, et makseteenus ei olnud autoriseeritud või oli väär?

2. Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt, siis kas sama artikliga on vastuolus see, et makseteenuste kasutaja käendaja tugineb käendatud võlasumma vaidlustamiseks samade asjaolude tõttu makseteenuse pakkuja ehk käenduse võlausaldaja üldise õiguse kohasele tsiviilvastutusele?“

31. Eelotsusetaotlus, mis kannab 16. juuli 2020. aasta kuupäeva, registreeriti Euroopa Kohtu kantseleis 23. juulil 2020.

32. Prantsuse, Tšehhi ja Itaalia valitsus ning Euroopa Komisjon esitasid kirjalikud seisukohad ning vastasid kirjalikult Euroopa Kohtu esitatud küsimustele 8. märtsil 2021.

IV. Analüüs

33. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma eelotsusetaotluses Euroopa Kohtul selgitada, kuidas suhestuvad omavahel direktiivi 2007/64 artiklitega 58–60 kehtestatud makseteenuse pakkuja vastutuse kord ja liikmesriigi üldõiguses ette nähtud tsiviilvastutuse kord. Täpsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada esiteks seda, kas direktiivi 2007/64 artikliga 60 koostoimes selle direktiivi artiklitega 58 ja 59 on vastuolus kõik makseteenuse pakkuja vastutuse tuvastamise hagit, mis põhinevad üldõiguses sätestatud lepingulisel vastutusel, eelkõige juhul, kui autoriseerimata tehingust⁵ teatamise õiguse aegumistähtaeg on möödunud (esimene eelotsuse küsimus), ja teiseks seda, kas see kehtib ka juhul, kui sellise vastutuse tuvastamise hagi esitab kolmas isik, st teenuse kasutaja käendaja (teine eelotsuse küsimus).

34. Eelotsusetaotluse esitanud kohtule vastamiseks pean tarvilikuks selgitada direktiiviga 2007/64 ja eelkõige selle artiklitega 58–60 kehtestatud vastutuse korda ja teha kindlaks, kas on võimalik kohaldada erinevat vastutuse korda, seejärel analüüsin, kas niisugusel kolmandal isikul nagu teenuse kasutaja käendaja on õigus nõuda makseteenuse pakkuja vastutuse kohaldamist selle erineva korra alusel.

A. Direktiivis 2007/64 kehtestatud teenuse pakkuja vastutuse kord (esimene eelotsuse küsimus)

35. Esimese eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiiviga 2007/64 kehtestatud makseteenuse pakkuja vastutus autoriseerimata maksetehingu korral välistab mis tahes üldõigusest tuleneva tsiviilvastutuse hagi, mille aluseks on samade asjaolude tõttu liikmesriigi õigusest sellele teenusepakkujale tulenevate kohustuste täitmata jätmine.

36. Kuigi Prantsuse ja Tšehhi valitsus ning komisjon leiavad teise võimalusena, et see direktiiviga 2007/64 kehtestatud vastutuse kord ei võimalda kohaldada kõnealuste samade tehingute puhul üldõigusest tulenevat lepingulise vastutuse korda, leiab Itaalia valitsus vastupidi, et need kaks vastutuse korda võivad eksisteerida koos.

37. Direktiivi 2007/64 artiklite 58 ja 60 sõnastust ning nende sätete konteksti ja selle direktiivi eesmärke silmas pidades⁶ olen arvamusel, et makseteenuse pakkuja vastutus makseteenuse kasutaja ees autoriseerimata tehingu korral, mis on selle direktiiviga kehtestatud, on täielikult ühtlustatud nii, et see kord välistab igasuguse konkureeriva vastutuse korra.

38. Seoses kõigepealt direktiivi 2007/64 artiklite 58 ja 60 sõnastusega tõden, et artikliga 58 kehtestatakse üldine kohustus teatada kõikidest autoriseerimata või vääralt täidetud tehingutest, mistõttu korrigeeritakse teenuse kasutaja suhtes autoriseerimata või vääralt täidetud tehing üksnes juhul, kui ta teatab sellisest tehingust oma teenuse pakkujale, kusjuures sellest tuleb teatada hiljemalt 13 kuu jooksul alates vastava debiteerimise kuupäevast.

⁵ Rõhutan, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus nimetab oma küsimustes nii autoriseerimata tehinguid kui ka vääralt sooritatud tehinguid, hõlmab põhikohtuasi autoriseerimata tehingut. Järelikult, analüüsides vajaduse korral direktiivi 2007/64 sätteid mõlemat liiki tehingute kohta, teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esitatud küsimustele ainult seoses autoriseerimata tehingutega.

⁶ Vt eelkõige 11. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação (C-295/18, EU:C:2019:320, punkt 36).

39. Selle direktiivi artikkel 60 käsitleb konkreetselt teenuse pakkuja vastutust autoriseerimata tehingu korral⁷. Selle artikli lõikes 1 on sätestatud, et *ilma et see piiraks artikli 58 kohaldamist*, tagavad liikmesriigid, et teenuse pakkuja hüvitab viivitamata autoriseerimata tehingu summa maksjale.

40. Direktiivi 2007/64 artiklis 60 kasutatud väljend „ilma et see piiraks artikli 58 kohaldamist“ tähendab, et see hüvitamine ei tohi kahjustada selle direktiivi artikli 58 kohaldamist. Sellest järeldub minu arvates, et teenuse pakkuja vastutuse tekkimine autoriseerimata tehingu korral sõltub sellest, kas teenuse pakkuja järgib selle direktiivi artiklis 58 ette nähtud teatamise menetlust, mille tähtaeg ei või olla pikem kui 13 kuud pärast debiteerimist.

41. Direktiivi 2007/64 põhjenduses 31 on välja toodud, et tegemist on tõepoolest tingimusega, sätestades, et *kui* makseteenuse kasutaja peab teavitamise tähtpäevast kinni, peaks tal olema võimalik esitada nõudeid seoses sellega, et makse ei ole autoriseeritud.

42. Nende sätete koostoimes lugemine viib seega järeldusele, et teenuste kasutaja, kes ei ole 13 kuu jooksul debiteerimise kuupäevast alates oma teenuse pakkujale teatanud autoriseerimata tehingust, ei saa teenuse pakkuja vastutust⁸ kohaldada ka üldõiguse normide alusel ning seega ei saa nõuda selle autoriseerimata tehingu hüvitamist⁹.

43. Sellist tõlgendust toetab nende sätete *konteksti* analüüs, sealhulgas ühelt poolt nende „väline“ kontekst, see tähendab ettevalmistavad materjalid ja teiselt poolt nende „sisemine“ või süstemaatiline kontekst ehk teisisõnu nende koostoime direktiivi 2007/64 teiste sätetega tervikuna¹⁰.

44. *Esiteks* nähtub *ettevalmistavatest materjalidest*, et komisjoni algses direktiivi ettepanekus¹¹ ei nähtud ette teenuse kasutajale maksimaalset tähtaega autoriseerimata tehingust teatamiseks, nagu on ette nähtud direktiivi 2007/64 artiklis 58. Oli lihtsalt ette nähtud, et maksja teavitab makseteenuse pakkujat *liigse viivituse*ga, olles saanud teadlikuks autoriseerimata tehingutest, vigadest või muudest eeskirjade eiramistest. Makseteenuse pakkuja vastutust käsitlevas artiklis, mis vastab selle direktiivi artiklile 60, ei viidatud sellele teatamiskohustusele.

45. Ühetaolise õigustlõpetava tähtaja kehtestamine osutus siiski peagi vajalikuks, et tagada autoriseerimata või vääralt täidetud maksetehingu korral kasutaja ja makseteenuse pakkuja õiguskindlus. See nähtub mitmesugustest nõukogu ettepanekutest,¹² Majandus- ja

⁷ Teenuse pakkuja vastutus vääralt täidetud või täitmata jäetud tehingu eest on omakorda ette nähtud direktiivi 2007/64 artiklis 75.

⁸ Seda tähtaega ei kohaldata juhul, kui makseteenuse pakkuja ei ole vajalikku teavet esitanud või kättesaadavaks teinud. Vt direktiivi 2007/64 artikkel 58 *in fine* ja käesoleva ettepaneku punktid 83–85.

⁹ Vastupidise tõlgendusega, nagu soovib Itaalia valitsus, ei saa minu arvates nõustuda. Selle valitsuse sõnul tähendavad direktiivi 2007/64 artiklite 58 ja 60 erinevad kohaldamisalad seda, et ühelt poolt on olemas maksetehingu korrigeerimise kord (milles on asjakohane üksnes 13kuuline tähtaeg) ja teiselt poolt kord, mis hõlmab teenuse pakkuja üldist vastutust autoriseerimata tehingu eest (ilma tähtajapiiranguta), mida kohaldatakse täiendavalt.

¹⁰ Liidu õigusnormide kontekstipõhise tõlgendamise ja konteksti arvesse võtmise kohta vt Lenaerts, K. ja Gutiérrez-Fons, J., *Les méthodes d'interprétation de la Cour de justice de l'Union européenne*, Bruylant, 2021.

¹¹ 1. detsembri 2005. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv „Ühenduse Lissaboni kava rakendamine – ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2000/12/EÜ ja 2002/65/EÜ muutmise kohta“ (KOM(2005) 603 (lõplik), edaspidi „direktiivi ettepanek“). Vt eelkõige selle direktiivi ettepaneku põhjendused 45 ja 49.

¹² Vt eelkõige Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja 15. juuni 2006. aasta ettepanek (Interinstitutional File: 2005/0245(COD), 8623/06ADD 2).

Sotsiaalkomitee arvamusest,¹³ Euroopa Parlamendi raportist¹⁴ ja Euroopa Parlamendi eri komisjonide arvamustest¹⁵. Kõik need direktiivi 2007/64 väljatöötamises osalejad rõhutasid vajadust tagada selline õiguskindlus ja näha selleks ette, et selle tähtaja möödumisel muutub maksetehing lõplikuks¹⁶.

46. Õigusloomeprotsessi käigus¹⁷ tehti muu hulgas ettepanek lisada samasse makseteenuse pakkuja vastutust käsitlevasse artiklisse *tingimus*, mis hõlmab nende teenuste kasutaja kohustust teatada oma teenuse pakkujale ettenähtud maksimaalse tähtaja jooksul, et üks või mitu maksetehingut ei olnud autoriseeritud. Lõppkokkuvõttes otsustas seadusandja lisada see teatamiskohustus eraldi sättesse, milleks käesoleval juhul on direktiivi 2007/64 artikkel 58, milles on kehtestatud maksimaalne 13kuuline tähtaeg, ja näha selles sättes, mis käsitleb makseteenuse pakkuja vastutust, ehk selle direktiivi artiklis 60 ette sõnaselge viide sellele kohustusele.

47. Niisiis on seadusandja selgelt määratlenud seose makseteenuse pakkuja vastutuse ja nende teenuste kasutaja poolt maksimaalse tähtaja järgimise vahel, mistõttu ei saa kasutaja selle tähtaja möödumisel enam esitada kahju hüvitamise hagi oma teenuse pakkuja vastu autoriseerimata tehingu korral.

48. Teiseks, seda kinnitab direktiivi 2007/64 artiklite 58 ja 60 „sisemine“ või *süsteemaatiline kontekst*. Sellest ilmneb samuti, et liidu seadusandja poolt nende artiklitega hõlmatud valdkonnas ette nähtud ühtlustamine on täielik ega võimalda vastu võtta seadusandja vastu võetud sätetest erinevaid sätteid.

49. Märgin kõigepealt, et direktiivis 2007/64 nähakse ette makseteenuse kasutaja ja nende teenuste pakkuja vahelise vastutuse kord, mis hõlmab nii autoriseerimata maksetehinguid (eelkõige artiklid 58–60) kui ka vääralt täidetud või täitmata jäetud maksetehinguid (eelkõige artikkel 75).

50. Kõigil neil juhtudel on määrava tähtsusega makseteenuse kasutaja kohustus, millega nähakse ette teatamine direktiivi 2007/64 artiklis 58 ette nähtud 13kuulise tähtaja jooksul. Ma olen seda tõestanud seoses autoriseerimata tehingutega. Seoses vääralt täidetud või täitmata jäetud tehingutega tuleb märkida, et direktiivi 2007/64 artikkel 75, mis on vastavuses selle direktiivi artikliga 60, viitab samuti sellele artiklile 58 samasuguses sõnastuses, täpsustades, et teenuse pakkuja vastutus tekib „ilma et see piiraks artikli 58 kohaldamist“. Nimetatud direktiivi põhjenduses 31 on kinnitatud, et teatamiskohustust kohaldatakse nii autoriseerimata tehingute kui ka väärade tehingute suhtes ning makseteenuse pakkuja vastutus maksetehingute mittenõuetekohase täitmise eest on seatud sõltuvusse teatamistähtaja järgimisega.

¹³ 13. septembri 2006. aasta aramus teemal „Ühenduse Lissaboni kava rakendamine – ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2000/12/EÜ ja 2002/65/EÜ muutmise kohta“ (KOM(2005) 603 (lõplik)). Vt eelkõige arvamuse punkt 4.7, milles tehakse ettepanek luua selge seos autoriseerimata makse korral esitatud kohese nõude ja autoriseerimata maksete tagastamise nõudmiseks kehtestatava üheaastase tähtaja vahel.

¹⁴ Vt 20. septembri 2006. aasta raport ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv makseteenuste kohta siseturul ning millega muudetakse direktiive 97/1/EÜ, 2000/12/EÜ ja 2002/65/EÜ (KOM(2005) 603) – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD) LÕPLIK A6-0298/2006 (eelkõige muudatusettepanek nr 239)).

¹⁵ Vt siseturu ja tarbijakaitse komisjoni poolt majandus- ja rahanduskomisjonile antud arvamuse muudatusettepanek nr 66 ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2000/12/EÜ ja 2002/65/EÜ muutmise kohta KOM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD)).

¹⁶ Tuleb täpsustada, et kuigi need institutsioonid ja asutused olid nõus kehtestama õigustlopetava tähtaja, pakkusid nad erinevaid tähtaegu kuue kuu ja kahe aasta vahel. Saavutati konsensus 13kuulise tähtaja osas, mis lisati direktiivi 2007/64 ja mis lisaks sellele säilitati uues direktiivis 2015/2366.

¹⁷ Vt nõukogu 30. augusti 2006. aasta kompromissteksti artikkel 47a, valikuvõimalus 1.

51. Järgmiseks nähakse autoriseerimata ja vääralt täidetud tehingute puhul direktiivi 2007/64 töendamiskohustust käsitlevas artiklis 59 ette, et makseteenuse pakkuja peab tõendama, et tehing on autenditud, korrektselt dokumenteeritud ja kajastatud kontodes.

52. Rõhutan, et artiklis 59 pööratakse töendamiskohustus ümber, pannes selle makseteenuse pakkujale, mitte isikule, kes väidab, et tegu on autoriseerimata tehinguga, st makseteenuse kasutajale. Sellest tuleneb, et makseteenuse pakkujal on 13 kuu jooksul kohustus tehing, mida kasutaja ei ole autoriseerinud, sisuliselt automaatselt ja viivitamatult tagasi maksta¹⁸.

53. Liidu seadusandja on seega kehtestanud vastutuse korra, mis põhineb kolmel peamisel ja omavahel seotud teguril, st makseteenuse kasutaja teatamiskohustusel, mis on sätestatud direktiivi 2007/64 artiklis 58, nende teenuste pakkuja töendamiskohustusel, mis on sätestatud selle direktiivi artiklis 59, ning tõendite puudumise korral kõnealuse teenuse pakkuja vastutuse kohaldamisel vastavalt kõnealuse direktiivi artiklitele 60 ja 75 sõltuvalt sellest, kas tehing on jäetud autoriseerimata, täitmata või on vääralt täidetud.

54. Nendest sätetest tuleneb, et makseteenuse pakkuja vastutuse kord nende teenuste kasutaja ees kujutab endast ühtlustatud korda. Selle kohta on direktiivi 2007/64 artikli 86 lõikes 1 sätestatud, et „seoses käesolevas direktiivis sisalduvate ühtlustatud sätetega, ei või liikmesriigid säilitada ega kehtestada muid õigusnorme kui käesolevas direktiivis sätestatud õigusnormid“. Vastavalt selle artikli pealkirjale tuleb sellist *ühtlustamist* pidada *täielikuks*. Rõhutan, et ühtlustatud sätete eristamiseks sätetest, mis seda ei ole, on artiklis 86 loetletud direktiivi 2007/64 sätted, mis jätavad liikmesriikidele kaalutlusruumi. Märgin aga, et see loetelu ei sisalda artikleid 58–60 ega ka artikleid 74–78.

55. Järeldan sellest, et liikmesriigi õigusnormid, mis erinevad direktiivi 2007/64 artiklite 58–60 sätetest, mis näevad ette võimaluse kohaldada makseteenuse pakkuja vastutust nende teenuste kasutaja ees, kui teenuste kasutaja ei ole autoriseerimata tehingust oma makseteenuse pakkujale 13 kuu jooksul alates loata debiteerimisest teatanud, läheksid vastuollu nendes artiklites 58–60 ette nähtud vastutuskorraga ja oleksid vastuolus sellega loodud täieliku ühtlustamisega.

56. Ma ei saa seega nõustuda Itaalia valitsuse seisukohaga, et üldõigusest tulenevad liikmesriigi lepingulise vastutuse normid võivad täiendada direktiiviga 2007/64 kehtestatud korda, nähes makseteenuse pakkuja vastutuse nende teenuste kasutaja ees ette sõltumata sellest, kas viimane järgis selle direktiivi artiklis 58 ette nähtud tähtaega autoriseerimata tehingust teatamiseks.

57. Direktiivi 2007/64 eesmärgid toetavad seda tõlgendust.

58. Nagu nähtub selle direktiivi põhjendustest 1–5, soovis liidu seadusandja luua makseteenuste ühtse turu, asendades 27 olemasolevat liikmesriikide süsteemi, mille kooseksisteerimine põhjustas segadust ja tekitas õiguskindluse puudumist, ühtlustatud õigusliku raamistikuga, millega määratakse kindlaks makseteenuste kasutajate ja pakkujate õigused ja kohustused.

59. Eelnevast analüüsist tuleneb, et direktiiviga 2007/64 kehtestatud autoriseerimata või vääralt täidetud tehingute eest kohaldatavat vastutuse ühtlustatud korda saab rakendada konkureerivalt muu liikmesriigi õiguses samadel asjaoludel ja samal alusel põhineva vastutuse korraga vaid juhul, kui see ei kahjusta direktiiviga kehtestatud korda ega mõjuta direktiivi eesmärke ja selle

¹⁸ Tuleb siiski täpsustada, et direktiivi 2007/64 artiklis 51 on sätestatud, et kui makseteenuse kasutaja ei ole tarbija, võivad osapooled ette näha, et kasutajale soodsat artiklit 59 ei kohaldata. Nad võivad samuti kokku leppida aja, mis erineb selle direktiivi artiklis 58 sätestatust.

soovitavat toimet¹⁹. Seega on direktiiviga 2007/64 vastuolus konkureeriv vastutuse kord, mis võimaldab teenuste kasutajal kohaldada oma teenuse pakkuja vastutust autoriseerimata tehingu korral, kuigi ta ei ole kinni pidanud 13kuulisest tähtajast sellest tehingust teatamiseks.

60. Teen seega Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimesele küsimusele, et direktiivi 2007/64 artikleid 58 ja 60 tuleb tõlgendada nii, et nendega kehtestatakse autoriseerimata maksetehingute puhul makseteenuse pakkuja vastutuse kord nende teenuste kasutaja ees, mis välistab makseteenuse pakkuja kohustuste täitmata jätmisel seoses nende tehingutega mis tahes muu vastutuse korra, mistõttu makseteenuse kasutaja, kes jättis täitmata oma teatamiskohustuse 13 kuu jooksul alates autoriseerimata debiteerimise kuupäevast, ei saa enam kohaldada makseteenuse pakkuja vastutust.

B. Käendaja suhtes kohaldatav kord (teine eelotsuse küsimus)

61. Teise eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas juhul, kui makseteenuse kasutajal ei ole autoriseerimata tehingust teatamise tähtaja möödumise tõttu enam võimalik esitada teenuse pakkuja vastu tsiviilvastutuse tuvastamise hagi selle tehinguga seotud kohustuste täitmata jätmise tõttu, on direktiivi 2007/64 artiklitega 58–60 vastuolus ka see, et kõnealuse kasutaja käendajal on samade asjaolude tõttu õigus nõuda makseteenuse osutaja ehk käenduse võlausaldaja tsiviilvastutuse kohaldamist, et vaidlustada käendatud võlasummat liikmesriigi õiguses ette nähtud üldõiguse normide alusel.

62. Kui Prantsuse ja Tšehhi valitsus leiavad, et direktiivi 2007/64 artikli 58 kohaselt saab teenuste kasutaja suhtes kohaldatavat teavitamistähtaega kohaldada ka teenuse kasutaja käendaja suhtes, siis komisjon väidab seevastu, et käendaja suhtes ei kohaldata kõnealust artiklit 58 ega seega selle direktiiviga kehtestatud vastutuse korda autoriseerimata tehingu puhul, ning seetõttu võib käendaja esitada selle teenuse pakkuja vastu vastutuse tuvastamise hagi, mis põhineb liikmesriigi õiguses ette nähtud üldõiguse normidel.

63. Järgnevas analüüsis näitan, et kuigi direktiiviga 2007/64 kehtestatud teenuse pakkuja vastutuse kord nende teenuste kasutaja ees on täielikult ühtlustatud, ei laiene see kord siiski käendajale.

64. Alustan kaalutlustest käendaja ja käenduslepingu kohta.

65. Käendaja tagab võlausaldajale käenduslepinguga võetud kohustuse, st võlgniku poolt võlausaldajale võlgnetava võlasumma tasumise. Käendaja ei saa mingil juhul olla kohustatud tasuma võlgniku võlast suuremat summat²⁰. Käendusleping on leping, millega käendaja kohustub võlgniku maksejõuetuse korral maksma võlausaldajale asjaomase võlasumma²¹. See leping on sisuliselt käendamisega kaasneva kohustuse suhtes aktsessoorne²². Samuti erineb see võlgniku ja võlausaldaja vahel sõlmitud lepingust. Seega on käendaja võlgnikku ja võlausaldajat siduva lepingu suhtes kolmas isik.

¹⁹ Vt tootja vastutuse kohta puudusega toodete eest 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Dutrueux (C-495/10, EU:C:2011:869, punktid 29 ja 30).

²⁰ Vt Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, fasc.30: Cautionnement – Étendue*, 1.12.2019.

²¹ Vt Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, Synthèse – Cautionnement – Caractères généraux et conditions d'efficacité*, 1.10.2020.

²² Vt Simler, P., *JurisClasseur Civil Code, fasc 65: Cautionnement – Extinction par voie principale – Causes de droit commun*, 15.12.2019.

66. On olemas väga erinevaid käenduslepinguid. Kuna kõnealuses valdkonnas ei ole ühtlustamist toimunud, kohaldatakse nende lepingute suhtes liikmesriikide õigust, mis võib olulistes küsimustes lahkneeda²³. Ka võivad käendaja kohustused eri käenduslepingutes olla väga erinevad ja erineda ka nendest kohustustest, mida kohaldatakse põhikohtuasja võlgniku suhtes, ilma et see mõjutaks kohustusi, mis sellel võlgnikul on võlausaldaja ees. Nii võib käendaja võtta kohustuse käendada põhivõlgniku kogu võlasummat või ainult osa sellest ning tema kohustuse kestus võib olla võlgniku ja võlausaldaja vahelise lepingu kestusega võrreldes piiratud. Lisaks sellele võib käenduse sissenõutavaks muutumise kuupäev, mis ei saa olla varasem kui põhivõla tähtaeg, olla sellest erinev ning käenduslepingu suhtes võib kohaldada põhivõla suhtes kohaldatavast õigusest erinevat õigust.

67. Põhikohtuasjas sõlmis pank võlausaldajana lepingu võlgnikuga, äriühinguga GCA, nõustudes avama selle äriühingu jooksevkontole krediidiiliini, võimaldades kasutada kõnealust pangakontot negatiivse saldoga. Pank sõlmis ka käenduslepingu LRiga, et tagada solidaarselt äriühingu GCA võimalik võlg tema ees.

68. Tuletan meelde, et asjaolu, et ühtlustamine on täielik, ei tähenda, et see oleks ammendav. Seoses direktiividega, mis käsitlevad eelkõige kauplemise vastutust tarbijate ees, on Euroopa Kohus otsustanud, et direktiiviga võib „täielikult ühtlustada“ liikmesriikide neid õigus- ja haldusnorme, *mida sellega reguleeritakse*, kuid sellega ei saa „ammendavalt“ ühtlustada kogu direktiiviga hõlmatud vastutuse valdkonda väljaspool kõnealuseid küsimusi²⁴.

69. Mõiste „täielik ühtlustamine“ on seotud liikmesriikidele jäetud tegutsemisruumiga ja seega nende kaalutlusõiguse tasemega, mis neil on direktiivis 2007/64 osutatud punktide liikmesriigi õigusesse ülevõtmiseks, samas kui väljend „ammendav ühtlustamine“ on seotud selle direktiivi esemelise kohaldamisalaga²⁵.

70. Teisisõnu võib ühtlustamine olla *täielik* selles mõttes, nagu ma rõhutasin esimesele küsimusele vastates, et liikmesriikidel ei ole kaalutlusruumi direktiivi 2007/64 teatavate sätete, käesoleval juhul selle direktiivi artiklite 58–60 ülevõtmisel. Nad ei või kehtestada nendes artiklites ettenähtust erinevat sätet. Seevastu ühtlustamine *ei ole ammendav*, kuna see piirdub selle direktiiviga konkreetselt hõlmatud valdkondadega, kusjuures väljaspool neid valdkondi jääb liikmesriikidele reguleerimisõigus, kui sellega ei kahjustata kõnealuse direktiivi soovivat toimet.

71. Seega tuleb praeguses etapis analüüsida direktiiviga 2007/64 hõlmatud valdkonna ulatust tsiviilvastutuse valdkonnas.

72. Minu arvates on direktiiviga 2007/64 reguleeritud vastutuse kord seotud makseteenuse kasutaja ja nende teenuste pakkuja vaheliste suhetega. Selle korra eesmärk ei ole reguleerida kõnealuse teenuse pakkuja ja sellise kolmanda isiku nagu käendaja vahelist suhet.

73. See nähtub kõigepealt direktiivi 2007/64 artiklitest 58–60, milles on esiteks nimetatud üksnes makseteenuse kasutajat ja maksjat ning teiseks makseteenuse pakkujat. Kuid käendaja ei ole makseteenuse kasutaja ega maksja.

²³ Liidu seadusandja soovis teatud ajal reguleerida ühise võrdlusbaasi raames liikmesriikide lepinguõigust, sealhulgas käendusõigust tervikuna, kuid see projekt ei ole andnud tulemusi ja säilitati sektoripõhine lähenemisviis. Vt komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule: sidusam Euroopa lepinguõigus – tegevusplaan (ELT 2003, C 63, lk 1).

²⁴ Vt 4. juuni 2009. aasta kohtuotsus Moteurs Leroy Somer (C-285/08, EU:C:2009:351, punkt 25).

²⁵ Ma nõustun selles osas nende mõistete selgitusega, mille kohtujurist Spzunar esitas kohtuasjas Kamenova (C-105/17, EU:C:2018:378, 15. joonealune märkus punktis 33).

74. Nimelt on makseteenuste kasutaja direktiivi 2007/64 artikli 4 punktis 10 esitatud määratluse kohaselt „füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab makseteenust maksja või saaja või mõlemana“.

75. Selle direktiivi artikli 4 punkti 7 kohaselt on maksja määratletud kui maksekonto haldaja, kes teeb maksekäsu, või kui maksekontot ei ole, siis isik, kes teeb maksekäsu²⁶.

76. Sellist käendajat nagu LR ei hõlma kumbki neist korraldustest ja seega ei saa teda kvalifitseerida maksjaks selle artikli 4 punkti 10 tähenduses. Ta ei ole ka makse saaja ega makseteenuse pakkuja.

77. Sellest tuleneb, et käendaja on direktiivis 2007/64 osutatud makseteenuse kasutaja ja makseteenuse pakkuja suhtes kolmas isik, nagu ma märkisin käesoleva ettepaneku punktis 65, ning ei kuulu selle direktiivi isikulisse kohaldamisalasse.

78. Seda tõlgendust kinnitavad direktiivi 2007/64 põhjendused. Põhjenduses 5 on rõhutatud, et direktiivis määratletakse makseteenuse kasutajate ja pakkujate õigused ja kohustused. Põhjenduses 6 on täpsustatud, et täiesti ammendavat õiguslikku raamistikku ei peetud asjakohaseks.

79. Lõpuks on direktiivi 2007/64 põhjenduses 47 täpsustatud, et direktiiv peaks käsitlema üksnes makseteenuse kasutaja ja tema makseteenuse pakkuja vahelisi lepingulisi kohustusi ja vastutust. Seda täpsustust korratakse kõnealuse direktiivi artikli 1 lõikes 2, mis käsitleb direktiivi eesmärki ja mille kohaselt on selles direktiivis kindlaks määratud makseteenuse kasutajate ja teenuse pakkujate asjakohased õigused ja kohustused.

80. Direktiivi 2007/64 sätetest koostoimes direktiivi põhjendustega ilmneb, et see direktiiv ei reguleeri makseteenuse pakkuja ja nende teenuste kasutaja käendaja vahelist suhet.

81. Seega leian ma sama moodi nagu komisjon, et makseteenuste pakkuja ja nende teenuste kasutaja käendaja vaheline suhe ei kuulu mingilgi määral direktiivi 2007/64 kohaldamisalasse.

82. Seda kinnitab ka selle direktiiviga kehtestatud vastutuse süsteem.

83. See süsteem põhineb õiguste ja kohustuste kogumil, mis on seotud ainult makseteenuse kasutaja ja nende teenuste pakkujaga ning milles esimesena nimetatud isikult teisena nimetatud isikule edastatav teave mängib olulist rolli.

84. See teave sisaldub nimelt direktiivi 2007/64 eesmärgis endas²⁷ ja selle direktiivi III jaotis on täielikult pühendatud sellele teabele. See teave on määrava tähtsusega, sest see võimaldab makseteenuse kasutajal saada teada autoriseerimata tehingust, teatada sellest oma teenuse pakkujale kõnealuse direktiivi artiklis 58 sätestatud tähtaja jooksul ning kohaldada vajaduse korral teenuse pakkuja vastutust. Rõhutan, et artikli 58 kohaselt tuleb autoriseerimata tehingust teatada 13 kuu jooksul pärast debiteerimist, „välja arvatud juhul, kui makseteenuse pakkuja ei esitanud teavet selle makstehingu kohta või ei teinud seda teavet kättesaadavaks kooskõlas III jaotisega“²⁸.

²⁶ Euroopa Kohus on 11. aprilli 2019. aasta kohtuotsuses *Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação* (C-295/18, EU:C:2019:320, punktid 53 ja 54) sedastanud, et mõistet „makseteenuse kasutaja“ tuleb direktiivi 2007/64 artikli 58 tähenduses tõlgendada nii, et see hõlmab ka maksekonto omanikku, kelle kontolt on tehtud arveldusi ilma tema nõusolekuta.

²⁷ Vt direktiivi 2007/64 artikli 1 lõige 2, milles kehtestatakse makseteenustega seoses esitatavad teavitamismõõdud.

²⁸ Kohtujuristi kursiiv.

85. 13kuuline tähtaeg on seega kohaldatav vaid juhul, kui teave on makseteenuse kasutajale tegelikult edastatud. Tuleb märkida, et teatamiskohustus 13 kuu jooksul pärast autoriseerimata debiteerimist tähendab, et makseteenuse kasutaja kontrollib oma raamatupidamisarvestusi vähemalt korra aastas.

86. Seega on olemas tasakaal esiteks makseteenuse pakkujal lasuva teatamiskohustuse, teiseks makseteenuse kasutaja hoolsuskohustuse ja temapoolse tähtaja jooksul teatamiskohustuse vahel ning kolmandaks selle teenuse pakkuja range vastutuse tekkimise vahel, ilma et kõnealune kasutaja peaks tõendama tema süüd või hooletust.

87. Lisaks sellele, kui makseteenuse kasutaja on järginud direktiivi 2007/64 artiklis 58 sätestatud teatamistähtaega, vastab talle antav eelis, mille kohaselt ta saab viivitamata tagasi autoriseerimata tehinguga seoses makstud summad, makseteenuse pakkujale õiguskindluse andmisele, kuna selle tähtaja möödumisel ei saa nende teenuste kasutaja enam autoriseerimata maksetehinguid vaidlustada.

88. See tasakaal ei hõlma siiski sellist kolmandat isikut nagu käendaja. Täpsemalt, kuna käendajal ei ole direktiivi 2007/64 alusel makseteenuse kasutajale edastatud teavet, millega on seotud direktiivi artiklis 58 sätestatud 13kuuline tähtaeg, ei saa sellele tähtajale tema vastu tugineda.

89. Seega, kuna kõnealuses direktiivis puudub sõnaselge säte, mille eesmärk oleks laiendada makseteenuse kasutaja ja nende teenuste pakkuja vahel ette nähtud vastutuse korda sellisele kolmandale isikule nagu käendaja, siis on minu arvates põhjendamatult kohaldada seda korda käendaja suhtes.

90. Prantsuse ja Tšehhi valitsuse argument, mille kohaselt tähendaks käendajale antav võimalus vaidlustada võlasumma pärast 13kuulise tähtaja möödumist, võimalust mööda hiilida direktiivi 2007/64 nõuetest, kahjustades selle direktiivi soovitatavat toimet, ei ole kuidagi tõendatud ja sellega ei saa minu arvates nõustuda.

91. See tuleneb käenduslepingu ja makseteenuste lepingu sisulisest põhimõttelisest erinevusest.

92. Nagu ma rõhutasin käesoleva ettepaneku punktis 65, on käenduse eesmärk *tagada* võlgniku võlg tema võlausaldaja ees. Käendusleping annab seega krediidasutusele võimaluse nõuda sisse võlasumma, mille võlgnik võlgneb. Kuid tegemist on teist laadi lepingulise suhtega kui see, mis seob makseteenuse kasutajat oma teenuse pakkujaga ning mis hõlmab üksnes krediidasutust kui võlausaldajat ja võlgniku käendajat.

93. Asjaolu, et direktiivi 2007/64 artiklis 58 ette nähtud 13kuulise tähtaja möödumisel ei ole makseteenuse pakkuja enam kohustatud nende teenuste kasutajale autoriseerimata maksetehingutega seotud summasid tagasi maksma ja nende teenuste kasutaja ei saa enam tehtud maksetehinguid kahtluse alla seada, ei vabasta seda teenuse pakkujat tema hoolsuskohustusest nende tehingute teostamisel.

94. Makseteenuse pakkuja on nimelt kohustatud maksetehinguid teostama nõuetekohaselt. Järelikult, kui ta toimib hooletult, jättes kontrollimata, kas makseteenuse kasutaja on tehingud autoriseerinud ja kas tema hooletus tekitab kahju kolmandale isikule nagu käendaja, ei takista miski kohaldada tema vastutust selle kolmanda isiku ees, kui liikmesriigi õigus seda lubab. Rõhutan, et kuna käendamist ei reguleeri direktiiv 2007/64 ega ka ükski muu direktiiv, reguleerivad seda endiselt liikmesriigi õigusnormid, mis võivad ette näha, et tagatise suhtes

kehtivad erinevad kohustused kui need, mis reguleerivad põhivõlgniku suhteid võlausaldaja suhtes, ja mis neid kohustusi ei mõjuta²⁹. Need õigusnormid võivad eelkõige võimaldada käendajal vähendada võla summat, mida ta oli algul kohustunud tagama. Nende õigusnormide kohaselt võib käendaja nõuda kahjutasu koos intressiga ja vajaduse korral saada selle kahjutasu ja intressi näol hüvitist käendatud võlasumma eest.

95. Asjaolu, et käendaja võib tugineda liikmesriigi õigusele, et vähendada oma kohustusi võlausaldaja ees, ei mõjuta kuidagi makseteenuste pakkujast krediidiasutuse ja nende teenuste kasutajast võlgniku vahelist lepingulist suhet. Eelkõige ei mõjuta see teenuse kasutaja poolt teenuse pakkujale võlgnitava võla suurust, mis võib hõlmata summasid, mis on seotud autoriseerimata tehingutega, millest ta ei ole teatanud direktiivi 2007/64 artiklis 58 ette nähtud 13kuulise tähtaja jooksul.

96. Meenutan veel, et käendus on krediidiasutusele *lisatagatis*, mille eesmärk on tagada põhivõla tasumine. Seega, kui käendaja võidab kohtuvaidluse ja saab hüvitamise teel vähendada oma võlga krediidiasutuse ees või koguni vabaneda oma kohustusest viimase ees, ei mõjuta see selle asutuse nõuet põhivõlgniku vastu ega kahjusta seega direktiivi 2007/64 soovitatavat toimet.

97. Nagu komisjon märkis, ei pidanud seadusandja õigeks laiendada direktiiviga 2007/64 ette nähtud vastutuse korda kolmandatele isikutele, leides, et makseteenuse pakkuja ja nende teenuste kasutaja vahelistele suhetele kohaldatav kord peaks olema piisav, et reguleerida maksetehingutest tulenevaid peamisi nõudeid ning vähendada autoriseerimata ja vääralt tehtud tehingute riske ja tagajärgi³⁰.

98. Leian seega, et kui liikmesriigi õigus seda lubab, on käendaja poolt võlausaldaja võimaliku vastutuse kohaldamine üks näide *teisest nõudest*, mille võib liikmesriigi õiguse kohaselt esitada direktiivi 2007/64 põhjenduse 47 tähenduses, mis ei kahjusta kuidagi selle direktiivi soovitatavat toimet.

V. Ettepanek

99. Eespool esitatud analüüsi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Cour de cassationi (Prantsusmaa kassatsioonikohus) esitatud küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiivi 2007/64/EÜ (makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) artikleid 58–60 tuleb tõlgendada nii, et nendega kehtestatakse autoriseerimata maksetehingute puhul makseteenuse pakkuja vastutuse kord nende teenuste kasutaja ees, mis välistab makseteenuse pakkuja kohustuste täitmata jätmisel seoses nende tehingutega mis tahes muu vastutuse korra, mistõttu makseteenuse kasutaja, kes jättis täitmata oma teatamiskohustuse 13 kuu jooksul alates autoriseerimata debiteerimise kuupäevast, ei saa enam kohaldada makseteenuse pakkuja vastutust.

²⁹ Vt käesoleva ettepaneku punkt 66.

³⁰ Vt direktiivi 2007/64 põhjendus 31.

2. Direktiivi 2007/64 artiklitega 58–60 ei ole vastuolus see, et muu isik kui makseteenuse kasutaja, nagu käendaja, võib tugineda makseteenuse pakkuja üldõigusest tulenevale tsiviilvastutusele autoriseerimata maksetehingu puhul, sealhulgas juhul, kui makseteenuse kasutaja ei ole sellest tehingust makseteenuse pakkujale teatanud 13 kuu jooksul alates autoriseerimata debiteerimisest.